

BOUW AAN EEN AMBITIEUS EN GEDRAGEN
PLATTELANDSBELEID 2024-2029

Advies van de Strategische Adviesraad Landbouw en Visserij, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.salv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@salv.be

Adviesdossier	Beleidsnota Plattelandsbeleid
Advies aan	Hilde Crevits - Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij
Wettelijke basis	Oprichtingsdecreet SALV 6 juli 2007
Goedkeuring raad	20 december 2024
Kopie aan	Jo Brouns – Vlaams minister van Omgeving en Landbouw; Patricia De Clercq – administrateur-generaal Agentschap Landbouw en Zeevisserij, Joris Relaes – administrateur-generaal Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO), Filip Fontaine – algemeen directeur Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM), Toon Denys – secretaris-generaal Departement Omgeving; Bart Dochy – voorzitter Commissie Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid van het Vlaams Parlement
Adviesnummer	2024-15
Dossierhouder	Wouter Vanacker wvanacker@serv.be
Contactpersoon	Koen Carels kcarels@serv.be

Mevrouw Hilde CREVITS

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij

Hendrik Consciencegebouw

Koning Albert II laan 15

B-1210 Sint-Joost-ten-Node

Advies Bouw aan een ambitieus en gedragen plattelandsbeleid 2024-2029

Mevrouw de minister

Op 15 november 2024 maakte u uw beleidsnota voor het beleidsdomein Plattelandsbeleid aan het Vlaams Parlement over. In de beleidsnota geeft u een inzicht in de klijntlijnen en doelstellingen van het plattelandsbeleid dat u in de nieuwe legislatuur wil voeren. De SALV erkent het belang van een ambitieus en breed gedragen plattelandsbeleid en waardeert dan ook dat u werk maakt van een Vlaamse plattelandsstrategie.

De decretale invulling van de taakstelling van de SALV wijst de adviesraad aan als een aangewezen partner om mee te bouwen aan een breed gedragen plattelandsstrategie.¹ Het plattelandsbeleid vormt het knooppunt van vele bevoegdheden en beleidsdomeinen, en daarbij vormen landbouw en landschapsbeheer belangrijke maar niet de enige dimensies. De SALV wil die participatie verzorgen en zijn werking op het vlak van plattelandsbeleid volwaardig kunnen uitbouwen, om de stem van het platteland structureel te laten horen bij de beleidsmakers.

Hoogachtend

Loes Lysens
voorzitter

Koen Carels
secretaris

---

¹ Decreet van 6 juli 2007 houdende de oprichting van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij, art. 4, §1.

Inhoud

Situering	5
Beleidsnota Plattelandsbeleid 2024-2029	5
Europese Langetermijnvisie voor het platteland 2040	7
Advies	9

Situering

Beleidsnota Plattelandsbeleid 2024-2029

De Beleidsnota Plattelandsbeleid 2024-2029 omvat twee grote strategische doelstellingen.

Ten eerste wil de nieuwe Vlaamse Regering **een geïntegreerd plattelandsbeleid** uitvoeren. Dat moet uitwerking vinden in de eerste operationele doelstelling: een **transversale plattelandsstrategie** ontwikkelen. Daartoe wil de regering samen met de provincies, lokale besturen en het middenveld wil werken aan een domein overstijgend beleid dat het platteland toelaat haar maximale potentieel te benutten. Het plattelandsbeleid moet volgens de Vlaamse Regering zo een evenwaardige nevenpool van het stedelijk beleid worden. Belangrijke doelstellingen omvatten onder meer:

- de toegang tot kwaliteitsvolle dienstverlening
- het verminderen van de kansarmoede op het platteland
- strategische voedselvoorziening
- het leefbaar maken en houden van kernen op het platteland
- het versterken van de sociale cohesie en inclusiviteit op het platteland
- het bewaren van de open ruimte op het platteland
- het zorgen voor betaalbaar en kwaliteitsvol woonaanbod dat aansluit bij de demografische tendensen
- het verhogen van de bereikbaarheid voor plattelandsgemeenten
- het verhogen van de bestuurskracht
- het creëren van schaalvoordelen voor het platteland.

Voor de opvolging van de voortgang in de ontwikkeling en uitvoering van de strategie komt er het **plattelandspact**, uiterlijk in 2026. Voor de ondersteuning van de lokale besturen bij de uitvoering is een belangrijke rol weggelegd voor het Agentschap Binnenlands Bestuur.² Er wordt verder gewerkt aan een monitoringsysteem om specifieke indicatoren voor het platteland op het meest geschikte schaalniveau te kunnen opvolgen en om voortgang te rapporteren, in de vorm van het

---

² Zie ook VR, 15 november 2024, [Beleidsnota 2024-2029 Economie, wetenschap, innovatie en industrie](#), ingediend door Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij, p. 26-27.

tweede **Plattelandsrapport**.³ De Vlaamse Regering wil verder onderzoeken of het mogelijk en haalbaar is om de EU-**plattelandstoets** toe te passen binnen Vlaanderen om te waarborgen dat nieuw Vlaams beleid voldoende rekening houdt met de noden van het platteland.

Onder de eerste strategische doelstelling worden nog twee operationele doelstellingen omschreven:

- O.D. 1.2 *"We betrekken de plattelandsgemeenschappen bij het beleid."* Aandacht gaat daarbij onder meer uit naar capaciteitsopbouw onder lokale actoren en samenwerking tussen lokale besturen.
- O.D. 1.3. *"We aligneren het Vlaams en het Europees plattelandsbeleid."* De Vlaamse Regering beoogt een evaluatie van LEADER als instrument voor plattelandsontwikkeling, onder meer met oog op de invulling van het instrument in het volgende Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en in het kader van de keuzes van het op te maken plattelandspact.

Via de tweede strategische doelstelling wil de Vlaamse Regering **via het plattelandsbeleid** zorgen voor **gerichte versterking van het platteland**, in drie dimensies:

- O.D. 2.1. Het veerkrachtige platteland: *"We maken onze landschappen klimaatbestendig en biodivers met groenblauwe dooradering"*. Daarbij wil de Vlaamse Regering inzetten op o.a. kleine landschapselementen, koolstoflandbouw, kleinschalige waterberging, valorisatie van biomassa-reststromen uit landschapsbeheer,...
- O.D. 2.2. Het productieve platteland: *"Door lokale besturen te ondersteunen bij de uitbouw van een lokaal voedselbeleid dragen we bij aan de transitie van het voedselsysteem."* De doelstelling zal zich vertalen in beleid rond (boven)lokale voedselstrategieën, volkstuinen en de korte keten.
- O.D. 2.3. Het levendige platteland: *"We activeren lokale gemeenschappen als gangmakers voor de maatschappelijke transitie."* Kernwoorden bij deze doelstelling zijn collectieve daadkracht, dialoog, het meervoudig verbonden dorp, en basisvoorzieningen.

---

³ Een eerste Plattelandsrapport verscheen in juni 2024, ingedeeld in thematische rubrieken bevolking, economie, ruimtegebruik, en lokale besturen. Van Opstal S., et al., 2024, [Het Vlaamse Platteland in cijfers, Plattelandsrapport 2024](#), VLM.

Europese Langetermijnvisie voor het platteland 2040

De Europese Commissie heeft voor de Europese plattelandsgebieden een gemeenschappelijke **visie** voor 2040⁴ ontwikkeld, die voor de nieuwe Vlaamse Regering een kompas voor de Vlaamse ontwikkelingen vormt.⁵ De visie, die op 30 juni 2021 werd gepubliceerd, erkent de diversiteit van plattelandsgebieden in heel Europa en identificeert tegelijkertijd gemeenschappelijke uitdagingen en kansen. De visie identificeert 10 doelstellingen binnen vier actiegebieden:

1. Sterkere plattelandsgebieden: de leefbaarheid van platteland versterken door gemeenschappen te betrekken bij het beleid, diensten beter te ontsluiten en te zoeken naar een rol voor sociale innovatie
2. Verbonden plattelandsgebieden: de verdere ontwikkeling van plattelandsgebieden verbeteren door ze fysiek én digitaal beter te ontsluiten, zowel onderling als met voorstedelijke en stedelijke gebieden
3. Veerkrachtige plattelandsgebieden: het platteland weerbaarder maken tegen klimaatverandering, natuurrampen en economische crisissen met een sociaal rechtvaardige transitie naar natuurbehoud, de herstelling van ecosystemen en landschappen, en een vergroening van de landbouw
4. Welvarende plattelandsgebieden: de economische activiteiten duurzaam en lokaal diversifiëren met een rol voor land- en bosbouw, maar ook voor de sociale economie.

Diverse initiatieven moeten de langetermijnvisie in de praktijk brengen:

Plattelandspact: met het pact wordt een gemeenschappelijk kader geschapen voor de betrokkenheid en samenwerking van een grote verscheidenheid aan actoren op EU-, nationaal, regionaal en lokaal niveau. Het pact moet leiden tot meer synergie, complementariteit en samenhang tussen het beleid en de acties op EU-, nationaal, regionaal en territoriaal niveau om de doelstellingen van de langetermijnvisie te verwezenlijken en te beantwoorden aan de gemeenschappelijke ambities van plattelandsgemeenschappen.

EU-actieplan voor het platteland, opgebouwd rond vlaggenschipinitiatieven. Die vlaggenschipinitiatieven omvatten concrete projecten die met middelen uit uiteenlopende fondsen worden gefinancierd (ELFPO, EFRO, ESF+, Horizon Europe, Erasmus+,...) en binnen de vier complementaire actiegebieden gecategoriseerd kunnen worden:

---

⁴ EC, 30 juni 2021, [Een langetermijnvisie voor de plattelandsgebieden van de EU — Naar sterkere, verbonden, veerkrachtige en welvarende plattelandsgebieden in 2040](#), COM(2021) 345 final.

⁵ VR, 15 november 2024, [Beleidsnota 2024-2029 Plattelandsbeleid](#), ingediend door Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij, p. 6.

Figuur 1 De 10 belangrijkste drijvende krachten die vormgeven aan de toekomst van de plattenslandsgebieden in 2040 en de 4 complementaire actiegebieden.

Acties in het kader van de uitvoering van het EU-actieplan: de Commissie zal de uitvoering van het EU-actieplan voor het platteland ondersteunen en monitoren, en het regelmatig bijwerken om de relevantie ervan te waarborgen en nieuwe EU-beleidsmaatregelen uiteen te zetten. Initiatieven daartoe omvatten:

- **Plattelandstoetsing:** als onderdeel van de agenda voor betere regelgeving komt er een mechanisme voor plattelandstoetsing, met name om de verwachte impact van belangrijke wetgevingsinitiatieven van de EU op het platteland te beoordelen. De Commissie verzoekt de lidstaten ook te overwegen het beginsel van plattelandstoetsing op nationaal, regionaal en lokaal niveau toe te passen.⁶
- **EU-observatorium** voor het platteland bij de Europese Commissie.
- **Toolkit inzake financieringsmogelijkheden** van de EU voor plattenslandsgebieden.

⁶ Deze beleidsintentie heeft zich vertaald in een thematische werkgroep rond plattelandstoetsing in de schoot van de ENRD: European Network for Rural Development, 2024, [Rural Proofing](#).

Advies

In afwachting van toekomstige betrokkenheid bij de verdere ontwikkeling van de plattelandsstrategie reikt de adviesraad proactief de volgende aanbevelingen aan:

[1] De SALV vindt het erg positief dat de nieuwe Vlaamse Regering werk wil maken van strategisch doordacht plattelandsbeleid, met respect voor en vanuit de uitgangssituatie van de actoren op het platteland. Het plattelandsbeleid moet volgens de adviesraad richting en uitwerking geven aan coherent en daadkrachtig beleid ten aanzien van meerdere urgente uitdagingen die specifiek betrekking hebben op het dagelijks leven en werken van de land- en tuinbouwers dan wel op de plattelandsgemeenschappen in hun geheel. In het verleden vroeg de SALV immers om een ruimer Vlaams plattelandsbeleid, waarbij relevante beleidsinstrumenten de open ruimte en het lokaal economisch en maatschappelijk weefsel versterken.⁷

[2] Waarborg de gedragenheid van het toekomstige plattelandsbeleid en verzeker daartoe de participatie van relevante belanghebbenden uit het middenveld. De beleidsnota onderlijnt het belang van betrokkenheid van plattelandsgemeenschappen bij het beleid en het stimuleren van die betrokkenheid vormt ook een expliciete beleidsdoelstelling. De SALV pleitte eerder voor dynamische, opbouwende en transparante inspraakprocessen, die naar convergerende zienswijzen toewerken en zo verder gaan dan raaien en praaieren.⁸ Participatie en betrokkenheid moeten een onderdeel vormen van de vooropgestelde plattelandsstrategie. In eerder advieswerk heeft de SALV herhaaldelijk op de noodzaak van een adequate betrokkenheid van relevante belanghebbenden in (boven)lokale initiatieven gewezen.

[3] De SALV wil die participatie vorm kunnen geven en verder uitbouwen op het niveau van de strategische adviesraden. Dat streven stemt overeen met de decretale opdracht van de adviesraad, namelijk “bijdragen tot het vormen van een beleidsvisie over alle economische, ecologische, sociale en maatschappelijke aspecten van (...) het plattelandsbeleid”.⁹ Onder de sociale en maatschappelijke aspecten identificeert het decreet expliciet de plattelandsontwikkeling.¹⁰ In afwachting van nader overleg hierover richt de SALV een ad hoc werkcommissie Plattelandsbeleid op.

---

⁷ SALV en Minaraad, 18 maart 2022, [Advies Strategisch GLB-plan 2023-2027](#), par. 86.

⁸ SALV, MORA, en SERV, 3 maart 2024, [Advies Naar een betere en snellere realisatie van complexe infrastructuurprojecten](#), p. 19-20 en p. 25.

⁹ Zie art. 4, §1, 2° van [Decreet van 6 juli 2007 houdende de oprichting van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij](#).

¹⁰ Cf. art. 4, §5 van hetzelfde [decreet](#).